

Gmina Płoty
Zmiana studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego Gminy Płoty

dla działki ewid. nr 247/1 obręb 0015 w miejscowości Wytok

Prognoza oddziaływania na środowisko

Opracowanie:

MK Studio Krzuszcz, Sosnowski s.c.
ul. Sadowa 6a/10, 78-400 Szczecinek

mgr Mariusz Krzuszcz, mgr Krzysztof Sosnowski

Szczecinek 2020

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	Położenie terenu	5
III.	Analiza stanu środowiska	5
	Formy użytkowania gruntów i ukształtowanie terenu na tle ustroju geologicznego	
	Powietrze atmosferyczne	
	Wody powierzchniowe i podziemne	
	Klimat	
	Szata roślinna i świat zwierząt	
	Obszary i obiekty chronione prawem	
	Powiązania przyrodnicze	
IV.	Ustalenia zmiany studium i ich przewidywany wpływ na środowisko	12
	Elementy przyrody objęte ochroną	
	Szata roślinna i świat zwierząt	
	Powierzchnia ziemi (rzeźba terenu)	
	Powietrze atmosferyczne	
	Wody powierzchniowe i podziemne	
	Klimat akustyczny	
	Kopaliny	
	Emisja pól elektromagnetycznych	
	Dobra kultury i krajobraz	
	Zdrowie i życie ludzi	
V.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w zmianie studium	18
VI.	Podsumowanie	19
VII.	Podstawa prawna opracowania	20
Załącz. 1.	<u>Matryca oceny oddziaływania na środowisko rozwiązań przewidzianych w projekcie zmiany studium</u>	

I. Wstęp

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi dokument obligatoryjnie sporządzany w trakcie procedury planistycznej. Opracowywana jest dla projektu zmiany studium, na bazie opracowania ekofizjograficznego, które w skrócie prezentuje stan i zmiany zachodzące w środowisku przyrodniczym. W odróżnieniu od ekofizjografii, prognoza ulega modyfikacji wraz z pojawiającymi się korektami projektu, aż do jego zatwierdzenia przez radę gminy. Prognoza nie jest aktem prawnym, stanowi jednak źródło informacji o potencjalnych zmianach w środowisku spowodowanych wprowadzeniem w życie ustaleń planistycznych, zawierając jednocześnie próbę oceny skutków ich realizacji na poszczególne elementy środowiska, w tym zdrowie i życie ludzi.

O ile informacje zawarte w prognozie powinny umożliwić ocenę przekształceń środowiska w wyniku realizacji koncepcji zmiany studium przyjętej w analizowanym projekcie, o tyle istotne jest również ustalenie konsekwencji zaniechania realizacji tejże. Rozważenie owego wariantu „0” może mieć istotne znaczenie w podjęciu ostatecznych rozstrzygnięć planistycznych, zwłaszcza na terenach przeznaczonych pod rozwój gospodarczy, a także w odniesieniu do terenów, dla których ustalono ograniczenia bądź nawet zakaz działalności gospodarczej.

W prognozie poddać należy środowisko wieloaspektowej analizie, uwzględniając takie elementy jak: zdrowie i życie ludzi, ukształtowanie terenu, szatę roślinną, świat zwierząt, stosunki wodne, powietrze atmosferyczne, klimat, a także krajobraz rozumiany jako całość otoczenia w tym elementy antropogeniczne i naturalne.

Optymalnym rozwiązaniem warsztatowym jest korekta stosowanych rozwiązań na bieżąco w toku prac opracowaniem projektu zmiany studium. Przyjęcie takiej metody sprzyja wypracowaniu koncepcji planistycznej, która przewidując możliwości rozwoju gospodarczego uwzględnia również zabezpieczenie potrzeb w zakresie ochrony środowiska, w tym zasobów przyrody. W efekcie tworzy się w ten sposób ramy dla zrównoważonego rozwoju jednostki samorządu terytorialnego.

Prognozowanie wpływu planowanych rozwiązań na przyrodę we wszystkich jej elementach składowych, w tym krajobraz, ma znaczenie tym bardziej doniosłe, im bardziej bezpośrednio projekt zmiany studium dotyczy obszarów uznanych za cenne z przyrodniczego punktu widzenia.

Jeśli przeprowadzone analizy wykażą konieczność wprowadzenia korekt, dzięki którym możliwe będzie lepsze zabezpieczenie środowiska przed niekorzystnymi skutkami antropopresji, prognoza powinna wskazać takie propozycje zmian projektu dokumentu, aby przyczyniał się do ochrony środowiska i kreował optymalne zabezpieczając jego walory przed niekorzystnymi oddziaływaniami.

Na podstawie analiz należy wskazać, które z badanych cech środowiska ulegną pogorszeniu, które zostaną zachowane na niezmiennym poziomie, a które ulegną poprawie. Ważnym, z punktu widzenia efektów przekształceń antropogenicznych widocznych w lokalnej przyrodzie, wskaźnikiem jest stan bioróżnorodności oraz zdolność do samoregulacji i odporność systemu przyrodniczego na zmiany zachodzące w środowisku na skutek zainwestowania i realizacji różnorodnych celów gospodarczych. Wyważenie poszczególnych funkcji związanych z gospodarczym wykorzystaniem terenu, przy jednoczesnym utrzymaniu i rozwoju potencjału przyrodniczego jest zadaniem nadrzędnym, które leży u podstaw tworzenia aktu planistycznego, dotyczącego zwłaszcza strefy terenów otwartych, otaczających struktury urbanistyczne lub zespoły ruralistyczne. W sukurs może przyjść system uregulowań prawnych zapewniających ochronę wartości przyrodniczych w różnych formach, czy to poprzez powołanie obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych, stref ochrony konserwatorskiej, czy też choćby ochrony gatunkowej zwierząt. Takie typy ochrony mogą dość skutecznie ograniczyć antropopresję. Istotne jest przy tym, aby poddać ochronie lub zaproponować do objęcia ochroną takie elementy, które będą miały kluczowe znaczenie w skali lokalnej lub nawet wykraczające poza tą skalę. Ostatecznie należy skonstruować takie wnioski i przedstawić takie rozwiązania, które będą służyć eliminacji negatywnych zjawisk, jak i ryzyka degradacji zasobów środowiska, w tym lokalnego krajobrazu, klimatu, środowiska gruntowo-wodnego, świata roślin i zwierząt.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest więc nie tylko swoistą recenzją projektu zmiany studium, lecz przede wszystkim powinna być testem, który wykaże, czy rozwiązania planistyczne są:

- 1/ adekwatne do stopnia ochrony istniejących walorów środowiska,
- 2/ w stanie wyznaczyć kierunki rozwoju potencjału przyrodniczego, a przy tym zapewnić trwałość zachodzących w środowisku procesów naturalnych,

- 3/ należyłym zabezpieczeniem stwierdzonych połączeń ekologicznych, by nie ograniczać swobody migracyjnej zwierząt wędrujących (w zakresie ekosystemu lokalnego, regionu czy powiązań międzyregionalnych),
- 4/ wystarczające, by w sposób harmonijny wpisać planowane funkcje w krajobraz lokalny oraz dostosować planowane przekształcenia do skali istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej.

II. Potożenie terenu

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Płoty, która jest przedmiotem niniejszej prognozy, obejmuje jedną działkę ewidencyjną nr 247/1 obręb 0015 m. Wytok, gm. Płoty, powiat gryficki, woj. zachodniopomorskie.

Opracowanie wiąże się z wykonaniem prawnego obowiązku ujawnienia udokumentowanego geologicznego złoża kruszyw naturalnych (piasku i żwiru) pod nazwą „Wytok I”.

Z geograficznego punktu widzenia teren znajduje się na Równinie Nowogardzkiej, na styku z Równinami : Gryficką i Goleniowską. Jak chodzi o odległość od urzędu miejskiego, który uznano za centralny punkt gminy i miasta Płoty, teren objęty zmianą studium oddalony jest o 10,7 km, w linii prostej na kierunku zachodnim. Pod względem powierzchni, cała działka ewidencyjna objęta zmianą studium zajmuje 8,5833 ha.

III. Analiza stanu środowiska

Formy użytkowania gruntów i ukształtowanie terenu na tle ustroju geologicznego

Analizując użytkowanie teren objęty zmianą studium stanowi niemal w całości użytek rolny, bowiem spośród klasoużytków to właśnie grunty orne (RV1a, RVI, RV) konsumują prawie całą powierzchnię działki, zajmując o powierzchni 8,3631 ha, tj. **97,4 %** powierzchni działki. Poza tym w niewielkiej części teren rolny przejawia się w postaci łąk trwałych (łV), które zajmują 0,1739 ha, co stanowi 2 % powierzchni ogólnej działki.

Śladową część terenu objętego zmianą studium stanowią nieużytki (N) zajmując 0,0463 ha, co pokrywa zaledwie 0,5% powierzchni działki.

Obecnie grunty orne są ugorowane, zaś w ramach niewielkiego nieużytku o charakterze wyspowym obecna jest roślinność dendrologiczna tworząca niewielki zespół łąk. Poza tym na obszarze opracowania brak urozmaiceń pokrycia roślinnego, a procesy geomorfologiczne nie pozostawiły w granicach opracowania żadnych zbiorników i cieków wodnych.

Pod względem geologicznym, obszar opracowania to głównie piaszczysto-żwirowe i gliniaste, plejstoceny utworów odłamu wodolodowcowego. Miąższość tych pokładów może się wahać od ok. 10m do nawet 30-40m. Pod warstwą piasków i żwirów najczęściej zalega kompleks glin zwałowych. Taki rodzaj podłoża można generalnie uznać za korzystny pod względem geotechnicznym. Ponadto na działce objętej zmianą studium, decyzją Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 20.03.2018 znak WOS.III.7427.3.2018.PW potwierdzono złoża piasku, oznaczone jako „Wytek I”. Jego zasoby bilansowe określono na poziomie 877 tys. ton.

Na podstawie dostępnych danych geologicznych, można stwierdzić, że teren zmiany studium charakteryzuje się korzystnymi warunkami wodno-gruntowymi, przy czym wydobycie złoża będzie poprzedzone opracowaniem szczegółowej dokumentacji uwzględniającej ustrój hydrogeologiczny, by zapobiec niekorzystnym jego zmianom w okolicy. Nie stwierdzono występowania roślinności świadczącej o podłożu wilgotnym. Nie stwierdzono ponadto potrzeby czy konieczności zachowania takich miejsc jako bazy ochrony siedlisk cennych przyrodniczo, które utrzymują i rozwijają się właściwie jedynie w sprzyjających warunkach glebowo-hydrologicznych. Należy przy tym podkreślić, że dotychczasowe użytkowanie rolne, w przypadku eksploatacji złoża kopaliny, będzie przerwane. Jednak, z racji niskiej żyzności gruntów ornych objętych opracowaniem, gospodarka rolna nie poniesie wówczas znaczącej straty. Po zakończeniu wydobycia i po zrekultywowaniu terenu istnieje możliwość kontynuacji użytkowania rolnego, ale jako optymalne przeznaczenie całego terenu wskazuje się zalesienie. Rozwinięcie roślinności leśnej w różnych piętrach wzmocni strukturę gruntu zapobiegając jego degradacji, a o za tym idzie zapobiegnie ryzyku przemieszczania się mas ziemnych czy osuwania. Obecnie nie występuje takie ryzyko i nie będzie takiego ryzyka w przypadku utrzymania użytkowania rolnego. Zalesienie terenu po zakończeniu eksploatacji ponadto

potencjał przyrodniczy okolicy. Bardzo ważnym elementem przed przystąpieniem do wydobycia jest precyzyjne rozpoznanie złoża, a także ustroju hydrogeologicznego, w celu zapobieżenia szkodom w środowiskowym, w tym obniżeniu się zwierciadła wód podziemnych z jednej strony lub powstania sztucznych zbiorników wodnych, z drugiej strony.

Powietrze atmosferyczne

Poddając analizie dostępne wyniki badań, które w swoich cyklicznie publikowanych raportach podaje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, badania powietrza w województwie zachodniopomorskim przeprowadzane były systematycznie dla poszczególnych stref, wg określonej metodologii. Ponieważ jednak gmina Płoty nie była objęta szczegółowym monitoringiem, wnioski na potrzeby niniejszego opracowania zostały opracowane na zasadzie analogii i w oparciu o badania własne w różnych miejscowościach o podobnej specyfice lokalnej. Zatem, adekwatnie do terenu administracyjnego Płotów, uwzględniając warunki lokalne terenu objętego niniejszym opracowaniem, można stwierdzić, że na stan sanitarny powietrza w gminie Płoty mają wpływ przede wszystkim następujące czynniki:

- 1) liniowa emisja spalin z dróg, w szczególności z drogi ekspresowej nr S-6,
- 2) powierzchniowa emisja związana ze spalaniem paliw w kotłowniach przydomowych w ramach zwartych skupisk zabudowy (miasto Płoty)
- 3) punktowe emisje związane ze spalaniem paliw w kotłowniach służących ogrzewaniu budynków (kotłownie dla większej liczby odbiorców energii cieplnej – budynki wielorodzinne) w mieście Płoty i w pozostałych miejscowościach gminy Płoty.

Jakkolwiek spalanie różnego rodzaju paliw w kotłowniach służących ogrzewaniu budynków powoduje okresowo lokalne pogorszenie jakości powietrza, to skala tych zanieczyszczeń, zważywszy rozproszenie zabudowy w miejscowościach poza miastem Płoty, nie powoduje uciążliwości istotnie pogarszających jakość życia ludzi.

Z danych dokumentujących dostępne wyniki badań za ostatnie lata (raporty WIOŚ z lat 2010–2014), można stwierdzić, że w strefie zachodniopomorskiej, do której zaliczono większość regionu poza aglomeracją szczecińską i koszalińską, nie zostały przekroczone dopuszczalne

poziomy dla zawartości SO₂, NO₂, NO_x, CO, C₆H₆, Pb i CO. Nie zostały przekroczone również poziomy docelowe As, Cd, Ni, O₃.

Problem przekroczenia norm, biorąc pod uwagę strefę zachodniopomorską, wiąże się z poziomem stężenia beznzoalfapirenu [B(a)P], który jest istotnym wskaźnikiem stanu czystości powietrza. Substancję tą wiąże w powietrzu pył zawieszony, z którym dostaje się do dróg oddechowych. Dlatego wraz z poziomem stężeń pyłu zawieszzonego PM₁₀, dają obraz jakości atmosfery. Oddychanie powietrzem zawierającym nadmierne stężenie B(a)P może powodować procesy nowotworowe. Stąd przekroczenie poziomu dopuszczalnego ww. związku traktuje się jako przesłankę do podjęcia działań zaradczych. Powietrze w strefie zachodniopomorskiej wykazywało przekroczenia zarówno stężenia pyłu PM₁₀ jak i b(a)p. Z uwagi na brak konkretnych badań z terenu Płotów, nie można autorytatywnie stwierdzić, o ile zostały przekroczone dopuszczalne poziomy. Niewątpliwym jest natomiast wniosek, że powietrze w Płotach, podobnie jak w większości ośrodków miejskich regionu, ulega pogorszeniu w sezonie grzewczym. W odniesieniu natomiast do terenów pozostałych miejscowości, w tym m. Wytok, wyżej opisany problem de facto nie występuje, jako że wszelkie zanieczyszczenia powietrza, dzięki szybkiemu przewietrzaniu, mają charakter krótkotrwały.

Analizując wyniki badań, można stwierdzić, że poziom stężeń pyłu PM₁₀ i b(a)p w powietrzu w rejonie terenu objętego opracowaniem nie jest przekroczony.

Podsumowując, stan powietrza w gminie Płoty zależy od podobnych czynników, które wpływają na jakość powietrza w innych gminach, zbliżonych wielkością i specyfiką lokalizacyjną. Z pewnością negatywny wpływ mają zanieczyszczenia z liniowej emisji spalin samochodowych pochodzących z pojazdów poruszających się po drodze ekspresowej S-6 (Szczecin-Gdańsk). Drugim czynnikiem zanieczyszczającym powietrze jest tzw. niska emisja. Emisje związane ze spalaniem paliw, jak i różnych odpadów, głównie w kotłowniach przydomowych, powoduje zwiększone emisje pyłów i gazów do powietrza.

Uwzględniając lokalizację obszaru objętego opracowaniem oraz fakt, że zostanie utrzymany potencjał przyrodniczy okolicy, problemy związane z ww. uciążliwościami nie będą stanowiły przeszkody we właściwym korzystaniu z terenu.

Wody powierzchniowe i podziemne

Ze względu na fakt, że opracowanie obejmuje teren rolny, pozbawiony bezpośredniego dostępu do naturalnych akwenów i rzek, nie ma zagrożenia związanego z przedostawaniem się zanieczyszczonych wód gruntowych. Główną rzeką, która przepływa przez obszar gminy Płoty, jest uchodząca bezpośrednio do Morza Bałtyckiego rzeka Rega, oddalona od terenu zmiany studium o ponad 8,5 km w kierunku wschodnim. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z 20 sierpnia 2008r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, została sporządzona przez WIOŚ w Szczecinie *Ocena stanu wód województwa zachodniopomorskiego w latach 2010–2012*. Z wyników ww., opublikowanej na koniec 2014 roku oceny wynika, że woda poniżej m. Płoty (w Trzebiatowie) została oceniona następująco:

- 1/ ocena fizykochemiczna – II klasa czystości,
- 2/ ocena substancji szczególnie szkodliwych – stan dobry,
- 3/ ocena elementów biologicznych – II klasa czystości,
- 4/ ocena stanu ekologicznego – II kl. czystości – stan dobry

Taki stan spowodowany jest m. in. funkcjonowaniem oczyszczalni ścieków w Płotach. Brak dużych zakładów przemysłowych w okolicy również przekłada się na mniejszą presję na środowisko wodne Regi. W ocenie jakości wód regionu podkreślono poprawę czystości wody w Redze, zwłaszcza pod kątem elementów biologicznych. To właśnie ten aspekt stanowi istotny element analiz czystości wód, którym w skali regionu najbardziej zagrażają postępujące procesy eutrofizacyjne.

Z punktu widzenia zabezpieczenia wód przed niekorzystnym wpływem antroporesji, najważniejsze jest zredukowanie lub eliminacja bezpośrednich emisji ścieków do wód i zapewnienie odbioru ścieków dzięki ich zbieraniu i transportowaniu do oczyszczalni. W przypadku terenu, którego dotyczy niniejsze opracowanie, istotnym z punktu widzenia ochrony wód jest zastosowanie szczelnej nawierzchni dojazdów i placów, a także wyposażenie zaplecza socjalno-biurowego w odpowiedni zbiornik szczelny, z którego regularnie będą odbierane i transportowane do oczyszczalni ścieków w Płotach.

Choć dokument studium nie przewiduje szczegółowych rozwiązań, które należy zastosować w przypadku podjęcia wydobycia i po jego zakończeniu, to trzeba pamiętać, że po eksploatacji złoża wszelkie zagospodarowanie winno być rozebrane a odpady uprzątnięte, by nie pozostawić ich pod ziemią ani na jej powierzchni. Ważne, by cała baza wydobywcza

zabezpieczona była przed przenikaniem do gruntu zanieczyszczeń, w tym substancji ropopochodnych.

Podobnie jak w przypadku wód powierzchniowych, tak i wody podziemne należy chronić przed niekorzystnym wpływem antropogenicznym. W wyniku prac wynikających z właściwie prowadzonej gospodarki rolniczej, zwierciadło wód podskórnych może się istnienie zmienić, ale po eksploatacji i docelowym zalesieniu, procesy naturalne powrócą zasilając roślinność w potrzebą wodę i składniki odżywcze.

Gmina Płoty nie jest położona w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, a podziemne zasoby wodne mają znaczenie wyłącznie lokalne.

Klimat

Analizując warunki klimatyczne, w tym zwłaszcza amplitudę temperatur oraz wilgotność powietrza wyraźnie widać, że gmina Płoty znajduje się pod wpływem kontynentalnym. Widoczne jest to zwłaszcza w większej, niż w strefie klimatu morskiego na północy województwa, amplitudzie temperatur (rocznej, sezonowej jak i krótkookresowej). Cechą charakterystyczną stanu pogody w skali roku jest stosunkowo długa i chłodna zima oraz cieplejsze i mniej wilgotne lato. Pory roku są wyraźniej zaznaczone niż w strefie pod wpływem klimatu morskiego. Jednakże urozmaicone pokrycie obszaru gminy, a także przepływająca rzeka Rega, wpływają na lokalne złagodzenie różnic temperatur oraz ciśnienia powietrza. W rejonie terenu objętego zmianą studium, podobnie jak w przeważającej części województwa zachodniopomorskiego, zwłaszcza na wyniesieniach pojeziernych, dominują wiatry z kierunków zachodnich.

Analizując wpływ klimatu na dotychczasowy sposób użytkowania terenu objętego opracowaniem, można stwierdzić, że warunki klimatyczne nie przekładają się na ograniczenia co do korzystania z tych gruntów zgodnie z ich przeznaczeniem. Położenie terenów w urozmaiconym otoczeniu sprzyja złagodzeniu odczuwania i skutków negatywnych zjawisk pogodowych, takich jak np. nagłe zmiany ciśnienia, deszcze nawalne, maksima i minima temperaturowe, itp. Uzasadniona jest ocena, że wykorzystanie gospodarcze terenu objętego ocenianą zmianą studium nie będzie ograniczone.

Szafa roślinna i świat zwierząt

Teren objęty weryfikacją kierunków zagospodarowania nie obejmuje gruntów o dużej żyzności. Wartość rolnicza jest ograniczona, co wynika z przeważającej VI klasy bonitacyjnej gruntów ornych, uzupełnionej gruntami kl. V. Przy tym nie stwierdzono płatów roślinności tworzącej zespoły gatunków wodnych lub przywodnych. Nie stwierdzono obecności gatunków chronionych lub wymagających powołania jakiegokolwiek formy ochrony przyrody. Zidentyfikowane podczas prac inwentaryzacyjnych gatunki nie przedstawiają żadnej wartości pod względem kształtowania środowiska przyrodniczego – w ramach gruntów ornych zajmujących blisko 100% powierzchni całego terenu, nie występują zespoły inne niż roślinności gatunków synantropijnych towarzyszących uprawom polowym, w tym roślinności segetalnej. Pod względem różnorodności biologicznej teren opracowania nie stanowi rezerwaru przyrodniczego ani obszaru węzłowego. Teren objęty korektą studium nie obejmuje gruntów żyznych, które podlegają ochronie z mocy prawa. Nie mają znaczenia gospodarczego, fitosocjologicznego ani faunistycznego. Oczywiście w ramach istniejącego pokrycie roślinnego (upraw i zbiorowisk segetanych) można zauważyć obecność wybranych przedstawicieli świata zwierząt, w tym przede wszystkim przedstawicieli pospolicie występujących gatunków awifauny. Wśród nich zdecydowanie dominują ptaki zaliczane do rzędu Wróblowych (Passeriformes), z których najczęściej można spotkać np. przedstawicieli z rodziny krukowatych (Corvidae) – jak kawki (*Corvus monedula*), wrony siwe (*Corvus corone*), gawrony (*Corvus frugilegus*), sroka (*Pica pica*) czy rzadziej kruki (*Corvus corax*), które częściej występują w terenach otwartych, a także rodziny sikor jak bogatka zwyczajna (*Parus major*) czy modraszka (*Parus caeruleus*) także z rodziny drozdowatych (Turdidae).

Można ponadto zaobserwować występowanie drobnych zwierząt, przede wszystkim z gromady stawonogów. Ssaki są reprezentowane nielicznie przez zwierzęta takie jak gryzonie (Rodentia), w tym z rodziny myszowatych (Muridae). Są to przede wszystkim myszy polne i domowe oraz hybrydy tych gatunków, a także szczury (*Rattus*), czy rzadziej wiewiórki (*Sciurus vulgaris*).

Gleba na obszarze opracowania nie wykazuje żadnych śladów degradacji. Nie ma również dużych potłaci terenów przykrytych nawierzchnią nieprzepuszczalną (np. betonem, asfaltem), która prowadzi do trwałej degradacji gleby wynikającej z zaniku absorpcji wody i składników mineralnych, co de facto zatrzymuje przebieg naturalnych procesów glebotwórczych. O ile na terenie opracowania będzie prowadzona działalność wydobywcza, warto zagospodarować cały

teren w sposób umożliwiający zdjęcie tymczasowego utwardzenia (np. w postaci płyt betonowych).

Obszary i obiekty chronione prawem

W granicach opracowania nie znajdują się obszary ochrony przyrody. Tereny objęte zmianą nie sąsiadują też ze Specjalnym Obszarem Ochrony siedlisk Dorzecze Regi PLH 320049, który jest położony w znacznym oddaleniu (ponad 8,5 km). Warunki funkcjonowania i ochrony tego ważnego korytarza ekologicznego, ciągnącego się wzdłuż koryta Regi do Morza Bałtyckiego, nie ulegną pogorszeniu wskutek uchwalania zmiany studium.

Powiązania przyrodnicze

Na terenach objętych opracowaniem nie ma naturalnych cieków wodnych. To właśnie koryta rzeczne są najcenniejszymi połączeniami o dużym znaczeniu dla prawidłowej wymiany gatunkowej. Bez swobodnego przepływu przedstawicieli różnych gatunków nie jest możliwa prawidłowa wymiana genów. W zakresie przestrzennym ocenianej zmiany studium nie znajdują się tereny leżące w obrębie korytarzy ekologicznych. Zmiana ta nie będzie oddziaływać na pogorszenie warunków migracji zwierząt, w tym zwłaszcza ptaków.

IV. Ustalenia zmiany studium i ich przewidywany wpływ na środowisko

Podstawowe funkcje wprowadzone zmianą studium

Poddany ocenie projekt zmiany studium wiąże się z wdrożeniem korekty wynikającej z obowiązku ujawnienia w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy udokumentowanych złóż kopalin. Przy tym bardzo istotnym celem zmiany studium jest również sformułowanie podstawowych wytycznych odnośnie przygotowania, prowadzenia i zakończenia wydobywania stwierdzonego złoża kruszyw naturalnych „Wytok I”. Niejako obok celów związanych z wydobywaniem złoża, równie ważnym jest określenie kierunku zagospodarowania po zakończeniu eksploatacji i rekultywacji.

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Płoty, której projekt poddany został niniejszej ocenie, nie przewiduje dyspozycji przestrzennych, które miałyby na celu stworzenie nowych terenów inwestycyjnych wykraczających poza istniejącą strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy. Wykorzystanie potencjału wydobywczego wynika z przepisów odrębnych, a studium ma obowiązek ujawnienia złoża i dookreślenia kierunku rekultywacji i przeznaczenia po eksploatacyjnego.

Analiza przyjętej koncepcji planistycznej pozwala stwierdzić, że zmiana studium wypełnia delegację zawartą w uchwale inicjującej, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Po pierwsze zaznaczono istnienie potwierdzonego, decyzją Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 20.03.2018 znak WOŚ.III.7427.3.2018.PW, złoża kruszyw naturalnych o nazwie „Wytok I”. Jego zasoby bilansowe określono na poziomie 877 tys. ton piasku. W związku z tym, rozwijając ustalenia studium w zakresie przygotowania i eksploatacji stwierdzonego złoża zmiana studium wprowadza następujące warunki :

- 1) zachowanie pokrycia roślinnego poza terenem górniczym, tworzącego strefę izolacyjną,
- 2) ochrona warstwy gleby stanowiącej nadkład, który po zakończeniu wydobywania należy wykorzystać do przykrycia wyrobiska i jego rekultywacji przyrodniczej,
- 3) prowadzenie wydobywania przy zabezpieczeniu odpowiedniego, podlegającego ochronie obrzeża wyrobiska wraz z jego pokryciem roślinnym, uwzględniając ochronę przed osuwaniem się mas ziemnych czy pogorszeniem warunków hydrogeologicznych,
- 4) zabezpieczenie miejsc stanowiących zaplecze wydobywania, w tym bazy sprzętu, przed przedostaniem się do gruntu i wód podziemnych zanieczyszczeń, w tym ścieków bytowych związanych z zapleczem socjalnym pracowników; należy zastosować uszczelnienie nawierzchni dojazdów i placów, ze szczególnym uwzględnieniem miejsc serwisu, tankowania i postoju pojazdów oraz maszyn górniczych,
- 5) prowadzenie gospodarki odpadami zgodnie z przepisami szczególnymi, uniemożliwiając przenikanie do środowiska substancji szkodliwych, a także chroniąc środowisko gruntowo-wodne przed stworzeniem uprzywilejowanego spływu wód podziemnych - nie pozostawiać odpadów na terenie ani pod ziemią.

Bardzo istotnym celem zmiany studium jest ustalenie, że po zakończeniu wydobywania nakazuje się rekultywację całego terenu wydobywania i zaplecza, z wykorzystaniem nadkładu do

przykrycia wyrobiska i przeznaczenie na cele rolne lub leśne. Przy rekultywacji zastosować nasadzenia roślin z gatunków zgodnych siedliskowo i przy uwzględnieniu złagodzenia skutków działalności wydobywczej na środowisko, w tym na krajobraz. Rzeźbę terenu po przykryciu wyrobiska zakumulowanym wcześniej nadkładem ukształtować w sposób zgodny z naturalnym skłonem, nie tworząc zbyt wysokich przewyższeń i skarp; jako odniesienie należy przyjąć zachowane bez przekształceń obrzeża wokół wyrobiska.

Oceniany projekt zmiany studium, wychodząc naprzeciw wykorzystaniu gospodarczemu potencjału terenu, na którym stwierdzono złoża surowców mineralnych, umożliwi jego wydobycie przy zabezpieczeniu środowiska w trakcie i po eksploatacji.

Elementy przyrody objęte ochroną

W granicach zmiany studium nie znajdują się punktowe i terenowe formy ochrony przyrody. Tereny objęte zmianą studium nie znajduje się w pobliżu włączonego do sieci obszarów chronionych Natura 2000 Specjalnego Obszaru Ochrony siedlisk Dorzecze Regi – PLH320049. Za sprawą przyjętej koncepcji planistycznej, nie prognozuje się, by uchwalenie i realizacja ocenianej zmiany studium mogła jakkolwiek negatywnie wpłynąć na ten obszar czy cele jego ochrony.

Szata roślinna i świat zwierząt

Projekt zmiany studium nie przewiduje zniszczenia ostoi zwierząt lub miejsc ich występowania, lęgów bądź naturalnych żerowisk, o znaczeniu dla systemu ekologicznego zarówno w skali regionu, miasta jak i okolicy. Podjęcie wydobycia złoża będzie miało wpływ na lokalną faunę, zwłaszcza żyjącą w glebie lub przy jej powierzchni. Przywrócenie terenu środowisku przyrodniczemu po jego rekultywacji pozwoli odbudować pokrycie roślinne, a w przypadku zalesienia pozwoli rozwinąć o wiele bardziej złożoną strukturę fitocenotyczną niż przed wydobyciem. Takie działania umożliwią przywrócenie i utrzymanie trwałości naturalnych procesów przyrodniczych.

Powierzchnia ziemi (rzeźba terenu)

Za sprawą uchwalenia i wdrażania ocenianego projektu zmiany studium rzeźba terenu w obrębie granic opracowania będzie podlegać zmianom oddziaływającym w stopniu, który zdefiniowany będzie przez przyjętą i zatwierdzoną dokumentację projektową. Ewentualne przekształcenia powierzchni ziemi służyć będą zorganizowaniu całego zaplecza wydobycia złoża piasku i wykorzystania go do celów gospodarczych. Po zrehabilitowaniu cały teren będzie wyrównany, pokryty odłożoną uprzedni wierzchnią warstwą gleby, co przyspieszy wzrost roślinności o charakterze leśnym.

Powietrze atmosferyczne

Najbardziej zauważalne będą emisje gazów i pyłów powstających w wyniku pracy sprzętu i pojazdów transportowych, używanych na potrzeby prowadzonej działalności wydobywczej czy ogrzewania obiektów zaplecza biurowo-socjalnego. O ile jednak wykorzystany będzie sprzęt certyfikowany, spełniający współczesne standardy techniczne, emisja gazów i pyłów do powietrza nie będą uciążliwe dla środowiska, w stopniu zagrażającym długotrwałe zachodzącym w nim procesom.

Wody powierzchniowe i podziemne

Na terenie opracowania nie ma zbiorników ani cieków wodnych. Dzięki temu i dzięki zastosowaniu rozwiązań zabezpieczających środowisko gruntowo-wodne przed przedostawaniem się zanieczyszczeń, w tym szczególnie ropopochodnych, nie prognozuje się negatywnego wpływu na wody powierzchniowe i podziemne

Wykorzystanie potencjału wydobywczego wiązać się będzie ze zmianą struktury hydrogeologicznej, co będzie częścią szczegółowego opracowania projektowego na etapie przygotowania inwestycji, co nie stanowi celu dokumentu studium. Istotne jest, by zrealizować wydobycie zgodnie z założonymi w ocenianej zmianie studium warunkami, co pozwoli zminimalizować negatywne skutki działalności wydobywczej.

Ponieważ Gmina Płoty nie jest położone w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych, a podziemne zasoby wodne mają znaczenie lokalne, przyjęto, że zmiana studium nie wpłynie na te zasoby, pod warunkiem, że działalność wydobywcza będzie realizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ochrony środowiska gruntowo-wodnego i pod nadzorem organu administracji górniczej.

Klimat akustyczny

Podobnie jak w przypadku głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza, tak i głównym źródłem hałasu oddziałującym na obszar gminy Płoty są niezorganizowane emisje hałasu pochodzące od pojazdów poruszających się po drodze ekspresowej S-6 (Szczecin-Gdańsk). Jednakże teren objęty zmianą studium jest położony z dala od ww. drogi, co w zupełności eliminuje jakiegokolwiek problemy związane z hałasem tego szlaku komunikacyjnego.

Praca sprzętu używanego do wydobycia złoża jak pojazdów transportowych będzie generować hałas, który jednak nie wpłynie znacząco na pogorszenie warunków życia ludzi, ponieważ teren, na którym zlokalizowane jest złożo, znajduje się w oddaleniu od siedzib ludzkich. Praca wydobywcza odbywać się będzie z zachowaniem przepisów szczegółowych, co pozwala przyjąć założenie na potrzeby niniejszej prognozy, że normy hałasu nie będą przekraczane, co wypełnia rolę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu zmiany studium.

Kopaliny

Celem niniejszej zmiany studium jest ujawnienie potwierdzonego w dokumentacji geologicznej złoża kruszyw naturalnych (piasku) „Wytok I” - zgodnie z decyzją Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 20.03.2018 znak WOŚ.III.7427.3.2018.PW. Potencjał tego złoża może być wykorzystany do celów gospodarczych tylko na podstawie koncesji udzielonej w oparciu o szczegółowy projekt wydobycia i rekultywacji terenu po zakończeniu eksploatacji. Zasoby bilansowe oceniane są na poziomie 877 tys. ton.

Emisja pól elektromagnetycznych

W zakresie promieniowania elektromagnetycznego zmiana studium podlegająca niniejszej ocenie nie wprowadza żadnych zmian. Biorąc pod uwagę dyspozycje funkcjonalno-przestrzenne w ramach opracowania jak i w jego sąsiedztwie, nie ma podstaw prognozowania jakichkolwiek przekroczeń ww. zakresie.

Dobra kultury i krajobraz

Opracowanie nie obejmuje swym zakresem obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Na terenach objętych opracowaniem nie stwierdzono gładzowisk naturalnych, artefaktów przestrzennych czy też innych materialnych dowodów świadczących o istnieniu dawnych kultur. Zmiana studium, na potrzeby której sporządzono niniejszą prognozę, obejmuje teren o potencjale wydobywczym, co może przyczynić się do odkrycia złóż podziemnych. O ile dojdzie do wykopania jakichkolwiek obiektów archeologicznych, bezzwłocznie należy porozumieć się z organem właściwym ds. ochrony zabytków i postępować zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa. Teren opracowania nie obejmuje zabytków architektury.

Organizacja i eksploatacja wydobywania złóż surowców mineralnych niewątpliwie przyczyni się do zmian w krajobrazie. Jako trwałe zakwalifikować trzeba zmiany w rzeźbie terenu; o ile wydobywanie będzie prowadzone, charakterystyczne przewyższenie terenu zostanie zredukowane, ale za sprawą podjęcia działań rekultywacyjnych, zgodnie z ocenianą zmianą studium, krajobraz zblizni teren wyrobiska przywracając mu znaczenie środowiskowe zbliżone do tego sprzed eksploatacji – krajobrazu rolno-przyrodniczego lub nawet zwiększając jego potencjał, o ile teren zostanie zalesiony w części lub w całości. To właśnie zalesienie wskazuje się jako najbardziej pożądany kierunek rekultywacji, przy tym ważne, by wyrównanie terenu wyrobiska zrealizować zgodnie z warunkami nakreślonymi w ocenianej zmianie studium.

Życie i zdrowie ludzi

Z racji oddalenia terenu, którego dotyczy niniejsza strategiczna ocena, uchwalenie projektowanej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Płoty będzie mieć neutralny wpływ na zdrowie i życie ludzi. Uciążliwości związane z organizacją i eksploatacją wydobywania nie powinny oddziaływać na siedziby ludzkie. Pod kątem przeciwdziałania negatywnym skutkom środowiskowym, jak przede wszystkim generowanie

hałasu, drgań czy spalin z maszyn i pojazdów, najistotniejsze jest zastosowanie nowoczesnego, spełniającego współczesne standardy emisji substancji i energii do środowiska. Wówczas praca sprzętu, zakładając oczywiście zachowanie ograniczenia od świtu do zmierzchu, Rolą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest ujęcie potwierdzonych złóż kopalin stanowi obowiązek gminy, a przy tym dobre sformułowanie warunków wydobywania i rekultywacji poeksploatacyjnej, co pozwoli przywrócić teren środowisku przyrodniczemu, jako element krajobrazu otwartego, już po zakończeniu wydobywania.

Jedynie pod kątem organizacji transportu można prognozować problem zwiększenia uciążliwości – szczegóły będą znane po opracowaniu szczegółowego projektu organizacji wydobywania. Organy gminy nie mają możliwości odmówić ujęcia złoża, ponieważ stanowiłoby to naruszenie prawa.

V. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w zmianie studium

Z racji konieczności ujawnienia potwierdzonych złóż kopalin w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, nie ma alternatywy – gmina jest zobowiązana to uczynić. Studium nie jest jednak aktem prawa miejscowego, więc rzeczywisty sposób zorganizowania wydobywania i rekultywacji terenu wyrobiska po zakończeniu jego eksploatacji zależy od wykonania dyspozycji zawartych w przepisach odrębnych.

Ważnym elementem przy opracowaniu prognozy jest poszukiwanie tzw. wariantu „0”, który oznacza realizację scenariusza bez dokonywania zmian w studium. W przypadku analizowanym niepodjęcie zmiany studium oznaczałoby po prostu zachowanie terenu rolnego, bez przekształceń.

W kontekście przewidzianych korekt polityki przestrzennej wyrażonej w zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Płoty, nie jest możliwe wskazanie jakiegokolwiek alternatywnego rozwiązania. Zmiana studium nie wprowadza nowych przeznaczeń poza wskazaniem potencjalnej możliwości wydobywania złóż kruszyw mineralnych potwierdzonych uprzednio przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego.

VI. Podsumowanie

Syntetyczne zestawienie wybranych elementów środowiska i ich przewidywane zmiany w przypadku realizacji ustaleń ocenianej zmiany studium, w całym planowanym okresie (od wydobywania aż po rekultywację wyrobiska), w porównaniu do ustaleń zawartych w dokumencie podlegającym zmianie przedstawia się następująco :

• powierzchnia biologicznie czynna	▶ ◀
• powierzchnia terenów zieleni	▶ ◀
• świat zwierząt	▼
• krajobraz	▼
• powierzchnia terenów komunikacji	▶ ◀
• zanieczyszczenie powietrza	▲
• hałas	▲
• zużycie wody	▲
• produkcja ścieków	▲
• gromadzenie odpadów	▲
• jakość życia mieszkańców	▼

Oznaczenia :

▲ -wzrost ▼ - spadek ▶ ◀ - bez istotnych zmian

Biorąc pod uwagę skutki uchwalenia i wdrażania ocenianego projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Płoty, uwzględniając zaproponowaną koncepcję planistyczną, można sformułować następujące wnioski końcowe :

1/ projekt wypełnia dyspozycje ustawowe zgodnie z przyjętą uchwałą inicjującą,

2/przyjęte założenia planistyczne służą zminimalizowaniu niepożądanych skutków prowadzenia działalności wydobywczej - o ile znajdą odzwierciedlenie w szczegółowej dokumentacji projektowej, a działalność prowadzona będzie z jej uwzględnieniem i pod ścisłym nadzorem organów administracji górniczej,

3/ realizacja ustaleń zmiany studium, nie zakłóci funkcjonowania obszarów cennych przyrodniczo, w tym zwłaszcza Specjalnego Obszaru Ochrony siedlisk „Dorzecze Regi” PLH320049 i innych obszarów chronionych (poza granicami opracowania);

4/ w wyniku uchwalenia i wdrożenia projektu zmiany studium wymiana gatunków i genów nie będzie zakłócona; istniejące lokalne rezerwuary przyrodnicze zostaną zachowane bez wpływu ocenianej zmiany;

5/ niekorzystne oddziaływania związane z okresem eksploatacji złoża będą miały charakter przejściowy; hałas ustanie z chwilą zakończenia eksploatacji złoża;

6/ w wyniku ingerencji w grunt w związku z wznoszeniem obiektów budowlanych i infrastruktury może ulec obniżeniu zwierciadło wód gruntowych;

7/ uchwalenie zmiany studium będzie pozytywnie oddziaływać na gospodarkę umożliwiając pozyskanie kruszyw naturalnych służących do celów budowlanych.

VII. Podstawa prawna opracowania

- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 283),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1219),
- Ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 293 ze zmianami).
- Uchwała XII/98/2019 z dnia 30 września 2019 r. Rady Miejskiej w Płotach w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Płoty.

Załącznik 1. Matryca oceny oddziaływania na środowisko rozwiązań przewidzianych w projekcie zmiany studium

Kierunek zagosp. terenu	Wpływ planowanych rozwiązań na poszczególne elementy składowe środowiska, w tym na:															
	powierzchnię ziemi, glebę i krajobraz		wody powierzchniowe i podziemne		klimat, w tym akustyczny		ludzi, faunę i florę									
	Opis wpływu	Wpływ		Opis wpływu	Wpływ		Opis wpływu	Wpływ								
-		+	-		+	-		+								
POTENCJALNY TEREN WYDOBYCIA SUROWCÓW MINERALNYCH ZE ZŁOŻA „WYTOK I”	Redukcja wzniesienia terenu, zmiana profilu glebowego, ograniczenie zasięgu roślinności, usytuowanie obiektów zaplecza i niezbędnego zagospodarowania służącego wydobyciu	L	N	zmiana stosunków gruntowo-wodnych (zmniejszenie strefy wód kapilarnych oraz przekształcenie splotów grawitacyjnych)	L	O	zanieczyszczenie atmosfery wskutek niezorganizowanej emisji spalin, pyłów i metali ciężkich (praca sprzętu i pojazdów)	L	O	negatywne oddziaływania transportu mogą pogorszyć warunki życia okolicznych mieszkańców w okresie eksploatacji	L	O	S			
														D	S	drogi nie przecinają korytarzy ekologicznych i nie powodują fragmentacji siedlisk przyrodniczych, cennych pod względem występujących gatunków roślin i zwierząt
- PO ZAKOŃCZENIU EKSPLOATACJI ZŁOŻA : TEREN ROLNY LUB LEŚNY	usunięcie zaplecza i obiektów zagospodarowania służących wydobyciu; przywrócenie powierzchni biologicznie czynnej, przeprofilowanie ustroju glebowego i rzeźby terenu, przywrócenie splotu wód opadowych i przenikania do gruntu odbudowa pokrycia roślinnego, a w przypadku zalesienia	L	O	D	przywrócenie zasilania środowiska gruntowo-wodnego wodą opadową poprzez infiltrację	L	O	D	brak presji w postaci emisji substancji lub energii do środowiska	L	O	D	Przywrócenie stanu sprzed eksploatacji złoża - brak determinant pogarszających warunki życia ludzi; odbudowa roślinności; zalesienie przyczyni się do zwiększenia potencjału przyrodniczego			

Ocena wpływu wg kryterium:

1/ zasięgu przestrzennego	-	L- lokalny	P- ponadlokalny	R- regionalny
2/ odwracalności	-	O- odwracalny	N- nieodwracalny	
3/ trwałości w czasie	-	K- krótkotrwały	S- sezonowy*	D- długotrwały

*występujący okresowo w zależności od: pory roku, miesiąca lub pory dnia albo od czasu organizacji czy od okresu eksploatacji

Kolorem zaznaczono charakter wpływu, tj.: **niepożądany** albo **korzystny** albo **neutralny** środowiskowo.